

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор університету

д.і.н., професор

«11» 03 2026 р.

О.О. Нестуля

ПРОГРАМА

**вступного іспиту зі спеціальності D3 Менеджмент
для здобуття ступеня доктора філософії»,**

освітня програма

«Менеджмент»

Рекомендовано до затвердження

на засіданні приймальної комісії

протокол №3 від «11» травня 2026 р.

Відповідальний секретар

приймальної комісії

ДБ Денис МИРОНОВ

Полтава 2026

Упорядники: Людмила ШИМАНОВСЬКА-ДІАНИЧ – завідувач кафедри менеджменту Полтавського університету економіки і торгівлі, професор, д.е.н.

Рецензенти: Вікторія ГРОСУЛ, завідувач кафедри економіки та бізнесу, Державного біотехнологічного університету, д.е.н., професор;
Микола ЗОСЬ-КІОР, професор кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету, д.е.н., професор.

Розглянуто на засіданні кафедри менеджменту
«27»_04_2026_р.,
протокол № 15
Зав. кафедри Людмила ШИМАНОВСЬКА-ДІАНИЧ

Пояснювальна записка

Освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії за спеціальністю D3 «Менеджмент» при вступі на навчання за ступенем «доктор філософії» для випускників з іншої спеціальності, що мають диплом «Магістра» або «Спеціаліста», передбачається складання фахового вступного випробування.

Перелік питань для підготовки до фахового вступного випробування базується на навчальному матеріалі дисциплін, що вивчались за ступенем «Магістр».

Мета фахових вступних випробувань. Вступ на навчання за ступенем доктора філософії полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись Полтавському університету економіки і торгівлі за спеціальністю D3 Менеджмент за освітньо-науковою програмою «Менеджмент».

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння освітньо-наукової програми «Менеджмент» вступники повинні мати вищу освіту за рівнем магістра та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі природничонаукових, загальноекономічних та спеціально-економічних наук.

Характеристика змісту програми. Програма фахових вступних випробувань спирається на освітньо-професійну програму підготовки магістра зі спеціальності D3 «Менеджмент» та одночасно відбиває вимоги до студентів ступеня підготовки «Магістра», визначених у галузевих стандартах вищої освіти.

Порядок проведення додаткового вступного іспиту з управління персоналом визначається Додатком 7 «Правила прийому до аспірантури та докторантури Полтавського університету економіки і торгівлі у 2026 році».

Зміст

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Перелік питань, що виносяться на вступне випробування.....	5
3. Критерії оцінювання.....	13
4. Список рекомендованих інформаційних джерел.....	14

1. «Менеджмент і адміністрування»

1. Соціальне управління як система
2. Поняття менеджменту, його сутність і характерні ознаки
3. Управлінська праця як складова управлінської діяльності
4. Методи менеджменту.
5. Види розподілу управлінської праці на підприємствах
6. Управлінські ролі менеджера та вимоги, які пред'являють до сучасного менеджера.
7. Поняття закону та закономірності в менеджменті.
8. Сутність та зміст основних економічних законів. Особливості застосування економічних законів в практиці управління: закон попиту; закон пропозиції; закон прибутковості; закон спадаючої дохідності.
9. Сутність та зміст законів соціології та особливості їх застосування в практиці управління закон соціалізації особистості; закон соціальної структуризації організації; закон соціального статусу; закон соціальної мобільності; закон соціального контролю.
10. Сутність та зміст законів індивідуальної та соціальної психології людини. Особливості їх застосування в практиці управління.
11. Еволюція принципів менеджменту.
12. Сучасні принципи менеджменту.
13. Передумови виникнення науки управління. Шляхи становлення та етапи розвитку теорії та практики управління
14. Еволюція управління як наукової дисципліни.
15. Характеристика основних управлінських революцій. Передумови їх виникнення та наслідки для науки управління.
16. Особливості доіндустріальних концепцій управління.
17. Нова управлінська парадигма, її сутність та зміст.
18. Основні положення системи управління Ф.Тейлора
19. Послідовники Ф. Тейлора і їх внесок у розвиток школи наукового управління.
20. Передумови виникнення класичної школи управління. Основні досягнення Анрі Файоля. Послідовники А.Файоля і їх внесок в розвиток школи наукового управління.
21. Школа руху за гуманні стосунки.
22. Школа виробничої демократії.
23. Школа поведінкових наук

24. Основні положення теорії Е.Мейо.
25. Недоліки і основний внесок шкіл людських стосунків і поведінських наук в розвиток менеджменту.
26. Процесний підхід та особливості його застосування в практиці менеджменту.
27. Системний підхід та особливості його застосування в практиці менеджменту.
28. Ситуаційний підхід та особливості його застосування в практиці менеджменту.
29. Особливості становлення сучасного менеджменту в Україні
30. Північноамериканська модель менеджменту, західноєвропейська модель менеджменту та японська модель менеджменту
31. Українська модель менеджменту
32. Поняття організації та її ознаки. Типи організацій.
33. Концепція життєвого циклу організацій . Закони організації.
34. Особливості трактування терміну „організація”. Сутність та зміст поняття „організація” на сучасному етапі. Загальні ознаки організації
35. Складові категорії „організація”: система, структура, система управління, комунікації, фірмова поведінка, фірмовий дизайн.
36. Типи організацій відповідно до зовнішнього середовища, відповідно до взаємодії з особистістю та відповідно до взаємодії підрозділів.
37. Типи організації в інформаційному суспільстві
38. Цілі організації як елемент внутрішнього середовища
39. Структура організації як елемент внутрішнього середовища
40. Технологія організації як елемент внутрішнього середовища
41. Внутрішнє середовище організації.
42. Зовнішнє середовище організації: сутність та значення.
43. Загальна характеристика чинників зовнішнього середовища організації. Середовище прямого впливу.. Середовище побічного (опосередкованого) впливу. Міжнародне оточення.
44. Характеристика виробничо-господарських організацій. Класифікація підприємств. Види і статус підприємств в Україні (юридично-правові форми).
45. Економічні методи менеджменту.
46. Організаційно-розпорядчі методи менеджменту.
47. Соціально-психологічні методи менеджменту.

48. Еволюція соціальної відповідальності у бізнесі. Аргументи за і проти соціальної відповідальності.
49. Поняття управлінських рішень, їх види.
50. Підходи до прийняття управлінських рішень і вимоги до них. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень.
51. Основні етапи розробки і прийняття управлінських рішень. Моделі і методи розробки управлінських рішень. Особливості групового прийняття управлінських рішень.
52. Організація виконання управлінських рішень та оцінка ефективності управлінських рішень.
53. Сутність і умови комунікацій в управлінні. Процес комунікацій, види, стилі і мережі.
54. Комунікаційні бар'єри і шляхи їх подолання. Невербальні комунікації і їх практичне використання в діяльності менеджера
55. Поняття інформації, її види і значення в процесі управління. Вимоги до інформації.
56. Сутність поняття "колектив", його структура, функції і основи формування. Формальні і неформальні групи, їх характеристики і основні показники. Причини утворення неформальних груп і їх вплив на процес управління колективом.
57. Теорія влади, її сутність і основи. Види влади.
58. Поняття впливу, форми і значення в процесі управління. Авторитет керівника і методи його підвищення.
59. Поняття конфлікту, їх види і типи, причини виникнення. Методи і стилі управління конфліктами.
60. Поняття стресів, причини їх виникнення і методи управління.
61. Процес управління змінами в діяльності організації.
62. Сутність лідерства і його основні ознаки. Теорії лідерства і їх еволюція.
63. Стиль управління (керівництва) і його вплив на ефективність діяльності організації
64. Сутність поняття ефективності управління і діяльності організації і методологічні підходи щодо її визначення.
65. Функція менеджменту – планування: сутність, основи планування в організації. Бар'єри на шляху планування і способи їх подолання.
66. Стратегічне планування як основа стратегічного управління. SWOT-аналіз: сутність і методика проведення. Типи стратегічних альтернатив, їх характеристика.

67. Сутність мотивації, її основні елементи і мотиваційний процес. Теорії мотивації: змістовні і процесуальні.
68. Сутність контролю і його значення в процесі управління. Типи, види і методи контролю. Принципи контролю.
69. Процес контролю: сутність і зміст основних етапів.
70. Предмет, задачі і зміст менеджменту персоналу. Людський фактор і управління ним.
71. Становлення кадрового менеджменту: підходи, концепції, моделі.
72. Зміст поняття «персонал організації», його класифікація
73. Система управління персоналом в організації: структура та її забезпечення. Цілі та завдання системи управління персоналом.
74. Функції системи управління персоналом.
75. Процес управління персоналом
76. Методи управління персоналом.
77. Структура персоналу: організаційна, функціональна, штатна, соціальна, рольова.
78. Види і типи команд, їх функції.
79. Стратегічні аспекти управління персоналом. Типи та види персонал-стратегій.
80. Сутність кадрової політики, види та характеристика, порядок розробки.
81. Стратегія підприємства та відповідна їй персонал-стратегія на прикладі конкретних діючих підприємств.
82. Стан, проблеми та тенденції розвитку сучасних кадрових служб, їх різновиди, методи побудови і місце в загальній організаційній структурі.
83. Внутрішня структура служби управління персоналом, основні функції та відповідальність служб персоналу.
84. Менеджер по персоналу: функції, ролі.
85. Сутність кадрового планування. Нормування і облік чисельності персоналу. Якісна і кількісна потреба в персоналі і методи їх визначення.
86. Процес найму персоналу в організацію: джерела та методи
87. Служби зайнятості та кадрові агенції і особливості співпраці з ними
88. Документаційне забезпечення процесу найму персоналу
89. Як організувати та провести співбесіду з претендентом на посаду?

90. Адаптація персоналу: сутність, види, типи та особливості організації
91. Сутність і цілі оцінки персоналу в організації та тенденції її розвитку
92. Організація та методологія створення системи оцінки персоналу. Показники та методи оцінки персоналу.
93. Атестація персоналу: функції, види, методи та процес атестації.
94. Нетрадиційні методи оцінки персоналу.
95. Розвиток персоналу організації: сутність, складові елементи
96. Процес та методи управління навчанням персоналу організації.
97. Рух персоналу в організації: причини та види.
98. Управління кар'єрою персоналу.
99. Робота з резервом персоналу в організації.
100. Звільнення персоналу з організації: сутність та правові аспекти

2. «Бізнес-адміністрування»

1. Альтернативні теорії формування вартості товарів і послуг.
2. Зовнішнє середовище організації і його вплив на процес ефективного функціонування організації.
3. Види маркетингу.
4. Економічні категорії, закони та принципи. Система економічних законів.
5. Зміст основних функцій менеджменту.
6. Маркетинг та його основні концепції.
7. Взаємозв'язок економічної теорії і економічної політики. Неоліберальна та монетаристська концепції економічної політики.
8. Внутрішнє середовище організації і його роль в забезпеченні ефективного функціонування організації.
9. Етапи процесу сегментування ринку
10. Економічні потреби суспільства, їх суть і структура. Економічний закон зростання потреб. Формування потреб.
11. Поняття і роль мотивації в менеджменті.
12. Сутність стратегічного маркетингового планування.
13. Грошовий обіг і його закони. Грошовий ринок.
14. Принципи ефективного контролю. Порядок проведення контролю діяльності.
15. Управління товаром.
16. Загальні форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне, їх суть та основні риси.

17. Сутність функції менеджменту "контроль" і його значення в процесі управління.
18. Фактори ціноутворення.
19. Види конкуренції. Цінова та нецінова конкуренція. Економічний закон конкуренції.
20. Формування мотиваційного механізму поведінки людей.
21. Види маркетингових стратегій.
22. Джерела доходів населення. Доходи від власності та рентні доходи. Підприємницький дохід.
23. Оцінка ефективності управлінських рішень.
24. Цілі та засоби комунікаційної політики.
25. Зайнятість, її суть і форми. Неповна зайнятість та рівень безробіття.
26. Організація виконання управлінських рішень.
27. Посередники у каналах розподілу.
28. Взаємозв'язок економічної теорії і економічної політики. Кейнсіанська концепція економічної політики.
29. Поняття влади, її основи і види.
30. Маркетингове середовище
31. Модель рівноваги товарної і грошової маси І. Фішера.
32. Авторитет керівника. Методи підвищення авторитету керівника.
33. Основні поняття маркетингу.
34. Заробітна плата як ціна товару «робоча сила» та форма розподілу за результатами праці.
35. Шляхи становлення та етапи розвитку теорії та практики управління.
36. Організація маркетингу на підприємстві
37. Матеріальне і нематеріальне виробництво.
38. Основні типи організаційних структур, їх характеристика.
39. Сутність маркетингової товарної політики
40. Складові частини сучасної економічної теорії. Позитивна та нормативна економічна теорія.
41. Поняття і суть комунікацій в управлінні.
42. Методика оцінювання конкурентоспроможності товару.
43. Первісне нагромадження капіталу – початковий фактор формування ринкового підприємництва. Особливості сучасного нагромадження капіталу в Україні.
44. Процес комунікацій.
45. Маркетинговий комплекс, його складові.

46. Закон вартості, його сутність та функції.
47. Характеристика спеціальних функцій менеджменту.
48. Контроль маркетингової діяльності.
49. Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки.
50. Групова динаміка та основні показники групи
51. Сутність та принципи сегментування ринку
52. Моделі ринку й економічної політики.
53. Види і методи управлінського контролю.
54. Сутність маркетингової політики розподілу
55. Перехідні економічні системи, їх зміст та основні риси.
56. Ознаки лідерства в діяльності менеджера. Лідер і керівник
57. Сутність маркетингової цінової політики
58. Закон попиту і пропозиції. Попит і пропозиція як елементи ринку.
59. Економічні методи менеджменту.
60. Вибір каналів розподілу.
61. Сутність земельної ренти, її види та механізм створення. Рентні відносини.
62. Методи і стилі управління конфліктами.
63. Процес маркетингового дослідження.
64. Сутність, цілі і функції економічної політики.
65. Комунікаційні бар'єри і шляхи їх подолання. Невербальні комунікації і їх практичне використання в діяльності менеджера
66. Принципи, завдання та функції маркетингу
67. Сутність доходу як економічної категорії. Доходи населення, їх види та джерела формування.
68. Сутність і поняття колективу, його структура і функції
69. Конкурентоспроможність товару.
70. Сучасні напрями, школи і течії економічної теорії.
71. Методика та основні критерії оцінки ефективності управління.
72. Життєвий цикл товару.
73. Суть, причини та види інфляції. Стагфляція.
74. Соціально-психологічні методи менеджменту.
75. Характеристика та функції каналів розподілу
76. Державний бюджет і позабюджетні фонди.
77. Організаційно-розпорядчі методи менеджменту.
78. Методи збору маркетингової інформації
79. Теорії капіталу та їх сучасне трактування.

80. Поняття інформації, її види і значення в процесі управління. Вимоги до інформації.
81. Засоби комплексу маркетингових комунікацій.
82. Концепції виникнення та суті грошей.
83. Вимоги до управлінських рішень
84. Маркетингове мікросередовище.
85. Тіньова економіка та її вплив на соціально-економічний розвиток.
86. Поняття менеджменту, його сутність і характерні ознаки.
87. Поняття маркетингу та його сутність.
88. Проста і розвинена форми товарного виробництва, їх спільні риси та відмінності. Товарне виробництво як основа ринкової економіки та його роль в економічному розвитку суспільства.
89. Роль і позиція лідера в колективі.
90. Маркетингове макросередовище

Критерії оцінювання знань

Оцінювання знань вступників проводиться за 200-бальною шкалою. При цьому використовуються такі критерії:

Критерії оцінювання знань

Оцінювання знань вступників проводиться за 200-бальною шкалою. При цьому використовуються такі критерії:

190-200 балів	вступник дав правильну, вичерпну відповідь на поставлене питання, продемонстрував глибокі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати власне ставлення до відповідних категорій, залежностей, явищ
182-189 балів	вступник у цілому відповів на поставлене запитання, але не зміг переконливо аргументувати власну відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, припустив несуттєву помилку у відповіді
174-181 балів	вступник отримує за правильну відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
164-173 балів	вступник дав неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументації, показав задовільні знання літературних джерел
160-163 балів	вступник має неповне знання програмного матеріалу, але отримані знання відповідають мінімальним критеріям оцінювання
0-159 балів	вступник дав неправильну відповідь, показав незадовільні знання понятійного апарату і спеціальної літератури, ухилився від аргументації чи взагалі не відповів

Екзаменаційний білет містить 3 питання з основних питань приведених у Програмі.

Список рекомендованих інформаційних джерел

1. Балановська Т. І., Гоголя О. П., Троян А. В., Сотник В. В. Менеджмент : навч. посіб. — 2-ге вид. — Київ : ФОП Ямчинський, 2024. — 412 с.
2. Горбунов В. П., Кузьмін О. Є., Чижевський А. Я. Менеджмент: теорія і практика : підручник. — Київ : КНЕУ, 2020. — 472 с.
3. Гоголя О. П., Харченко Г. А. Практикум з менеджменту : навч. посіб. — Київ : Компринт, 2022. — 248 с.
4. Завіновська Г. Т., Кузьмін О. Є. Стратегічне управління підприємством : навч. посіб. — Львів : Новий Світ-2000, 2020. — 416 с.
5. Козак Ю. Г., Лаптева Т. А., Стадник В. В. Міжнародний менеджмент : підручник. — Київ : Центр учбової літератури, 2021. — 384 с.
6. Кошеленко К. Менеджмент у часи війни. — Київ : Кінцевий Бенефіціар, 2023. — 188 с.
7. Крамар Р. С., Яременко О. О. Менеджмент персоналу : навч. посіб. — Київ : Центр учбової літератури, 2022. — 432 с.
8. Резнік Н. П., Карпун О. В. Logistics : textbook. — Київ : НУБіП України, 2024. — 302 с.
9. Савчук В. Менеджмент в умовах невизначеності. Business Intelligence для ТОПів. — Київ : Лабораторія, 2024. — 272 с.
10. Страпчук С. І., Миколенко О. П., Попова І. А., Пустова В. В. Менеджмент : навч. посіб. — 2-ге переробл. вид. — Львів : Новий Світ-2000, 2024. — 368 с.
11. Харченко В. В., Харченко Г. А., Сорока П. М. Information Systems in Management : навч. посіб. — Київ : Компринт, 2022. — 264 с.
12. Daft R. L. Management. — 14th ed. — Boston : Cengage Learning, 2020. — 752 p.
13. Drucker P. F. The Practice of Management. — New York : HarperBusiness, 2006. — 404 p.
14. Koshelenko K. Management in Times of War: Leadership Examples from Ukraine's Government and Private Sector. — Kyiv : Final Beneficiary, 2024. — 196 p.
15. Kotter J. P. Leading Change. — Boston : Harvard Business Review Press, 2012. — 208 p.

16. Mintzberg H., Ahlstrand B., Lampel J. Strategy Safari: A Guided Tour Through the Wilds of Strategic Management. — New York : FT Press, 2005. — 406 p.
17. Northouse P. G. Leadership: Theory and Practice. — 9th ed. — Thousand Oaks : SAGE Publications, 2021. — 528 p.
18. Porter M. E. Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors. — New York : Free Press, 2008. — 396 p.